

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. spalio 20 d.*

Byloje C-111/03

dėl 2003 m. kovo 12 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų
neįvykdymo,

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama L. Ström van Lier ir A. Bordes,
nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Švedijos Karalystę, atstovaujamą A. Kruse,

atsakovę,

* Proceso kalba: švedų.

palaiikomą

Suomijos Respublikos, atstovaujamos A. Guimaraes-Purokoski, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

įstojusios į bylą šalies,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai R. Schintgen (pranešėjas), R. Silva de Lapuerta, P. Kūris ir G. Arestis,

generalinis advokatas P. Léger,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2005 m. gegužės 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1. Ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad palikdama galioti išankstinio pranešimo ir sveikatos patikrinimų, taikomų tam tikrų

gyvūninės kilmės maisto produktų importui iš kitų valstybių narių, tvarką Švedijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 1989 m. gruodžio 11 d. Tarybos direktyvos 89/662/EEB dėl veterinarinių patikrinimų, taikomų Bendrijos vidaus prekyboje, siekiant sukurti vidaus rinką (OL L 395, p 13) 5 straipsnį.

Teisinis pagrindas

Susiję Bendrijos teisės aktai

- 2 Siekiant sukurti vidaus rinką, Direktyvos 89/662 tikslas yra reglamentuoti veterinarinius patikrinimus, taikomus Bendrijos vidaus prekyboje gyvūninės kilmės maisto produktais.
- 3 Pagal šios direktyvos 1 straipsnį prekybai tarp valstybių narių skirtų šios direktyvos reglamentuojamų gyvūninės kilmės produktų veterinariniai patikrinimai nebeturi būti atliekami (nepažeidžiant 6 straipsnio nuostatų dėl iš trečiųjų šalių importuojamų produktų) prie Bendrijos vidaus sienų; būtinuos reikia atlikti vadovaujantis Direktyvos 89/662 nuostatomis.
- 4 Direktyvos 89/662 2 straipsnis nurodo, kad „veterinarinis patikrinimas“ pagal šią direktyvą suprantamas kaip bet koks šios direktyvos reglamentuojamų produktų fizinis tikrinimas ir (arba) administracinis formalumas, pagal kurį tiesioginiu arba netiesioginiu būdu siekiama užtikrinti gyvūnų ir žmonių sveikatos apsaugą.

- 5 Šios direktyvos pirmą skyrių, pavadintą „Patikrinimai, atliekami išsiuntimo vietoje“, sudaro 3 ir 4 straipsniai, kurie reglamentuoja veterinarinius patikrinimus išsiuntimo valstybėje narėje.
- 6 Pagal pirmąją iš šių dviejų nuostatų išsiuntimo valstybė narė turi užtikrinti, kad Bendrijos viduje bus prekiaujama tik produktais, kurie, vadovaujantis Bendrijos taisyklėmis dėl paskirties vietos, pagaminami, patikrinami, pažymimi, ženklinami etiketėmis bei nusiunčiami galutiniam gavėjui, nurodytam sertifikate, reikalaujama pagal Bendrijos veterinarijos taisykles. Įmonės, gaminančios produktus, nuolat prižiūri, kad tokie produktai atitiktų šiuos reikalavimus. Išsiuntimo valstybės kompetentinga institucija, nepažeisdama oficialiai paskirtam veterinarijos gydytojui pagal Bendrijos taisykles priskirtų pareigų atlikti monitoringą, turi reguliariai tikrinti įmones, kurios gamina, saugo bei perdirba nagrinėjamus produktus, siekdama įsitikinti, kad šie produktai atitinka Bendrijos reikalavimus, bei imtis reikiamų priemonių, kurios gali apimti ir patvirtinimo atšaukimą, jei nesilaikoma minėtų reikalavimų.
- 7 Pagal Direktyvos 89/662 4 straipsnį išsiuntimo valstybė narė turi imtis būtinų priemonių, siekdama užtikrinti veterinarijos reikalavimų laikymosi visose produktų gamybos, saugojimo, vežimo ir pardavimo stadijose ir siekdama nubausti fizinius bei juridinius asmenis už šios srities Bendrijos teisės aktų pažeidimus. Konkrečiai tariant, ši valstybė visų pirma užtikrina, kad produktai, pagaminti pagal Direktyvos 89/662 A priede minimas derinimo direktyvas veterinarijos srityje, būtų veterinariskai patikrinami, neatsižvelgiant į tai, ar jie skirti Bendrijos vidaus prekybai, ar nacionalinei rinkai ir, antra – kad į Bendrijos derinimo sritį nepatenkantys, tačiau B priede minimi produktai nebūtų siunčiami į kitos valstybės narės teritoriją, jeigu jais negalima prekiauti savo teritorijoje dėl priešasčių, pateisinamų EB sutarties 36 straipsniu (po pakeitimo – EB 30 straipsnis).

- 8 Direktyvos 89/662 antras skyrius, pavadintas „Patikrinimai, atliekami paskirties vietoje“, apima nuo 5 iki 8 straipsnius.
- 9 Pagal 5 straipsnį:

„1. Paskirties valstybės narės įgyvendina šias priemones:

- a) prekių paskirties vietose kompetentinga institucija gali atsitiktinės atrankos būdu atlikti produktų nediskriminacinius veterinarinius patikrinimus, siekdama įsitikinti, kad laikomasi reikalavimų, nurodytų 3 straipsnyje; tuo pačiu metu ji gali paimti produktų mėginius.

Be to, jei tranzito valstybės narės ar paskirties valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos turi informacijos, kuri leidžia įtarti esant pažeidimų, tikrinimus galima atlikti ir vežant prekes jos teritorija, įskaitant ir transporto priemonės atitikimo tikrinimus;

<...>

3. Subjektai, gavę produktų iš kitos valstybės narės arba visiškai išsidaliję jų siuntą:

<...>

- c) kompetentingai institucijai paprašius, privalo pranešti apie produktų atvežimą iš kitos valstybės narės tam, kad būtų atlikti patikrinimai, nurodyti pirmojoje pastraipoje;

,

4. Išsamios taisyklės šiam straipsniui įgyvendinti priimamos remiantis tvarka, numatyta 18 straipsnyje.

<...>“ (Pataisytas vertimas)

¹⁰ Direktyvos 89/662 7 ir 8 straipsniai numato priemones, kurių turi būti imtasi, ir procedūras, atliekamas tuo atveju, jei kompetentingos institucijos, atlikdamos patikrinimą siuntos pristatymo vietoje, nustato epizootijas bei kokios nors kitos rimtos ir užkrečiamosios ligos protrūkius arba kitas priežastis, galinčias kelti rimtą pavojų gyvūnams arba žmonių sveikatai. Šių dviejų straipsnių taikymo taisyklės turi būti priimamos laikantis 18 straipsnyje numatytos tvarkos.

11 9, 17 ir 18 straipsniai yra Direktyvos 89/662 III skyriuje, pavadintame „Bendros nuostatos“.

12 Šios direktyvos 9 straipsnis numato, kad bet kokių zoonozių, ligų ar kitų priežasčių, keliančių rimtą pavojų gyvūnams ar žmonių sveikatai, atveju, kol bus priimtos Bendrijos priemonės, paskirties valstybė narė, remdamasi rimtomis viešosios sveikatos ar gyvūnų sveikatos priežastimis, gali imtis laikinų apsaugos priemonių tų įmonių atžvilgiu arba epizootinių ligų atveju – taikyti Bendrijos taisyklės numatytos apsaugos srities atžvilgiu. Apie šias priemones nedelsiant pranešama kitoms valstybėms narėms ir Komisijai, kuri neatidėliodama įvertina situaciją Veterinarijos nuolatinio komiteto posėdyje ir patvirtina būtinas priemones; Komisija stebi situaciją ir atsižvelgdama į ją, keičia arba atmeta priimtus sprendimus.

13 Pagal Direktyvos 89/662 pataisytą 17 straipsnį (OL L 151, 1990, p. 40):

„1. Kai turi būti laikomasi šiame straipsnyje nurodytos tvarkos, pirmininkas savo iniciatyva arba valstybės narės prašymu nedelsdamas klausimą perduoda Veterinarijos nuolatiniam komitetui (toliau vadinamam Komitetu), įsteigtu Sprendimu 68/361/EEB.

2. Komisijos atstovas pateikia Komitetui priemonių, kurių turi būti imtasi, projektą. Komitetas savo nuomonę dėl projekto pareiškia per dvi dienas. Nuomonė patvirtinama Sutarties 148 straipsnio 2 dalyje (po pakeitimo – EB 205 straipsnio

2 dalis) nustatyta balsų dauguma tuo atveju, kai Taryba turi priimti sprendimą, remdamasi Komisijos pasiūlymu. Valstybių narių atstovų Komiteje balsai skaičiuojami taip, kaip nustatyta tame straipsnyje. Pirmininkas nebalsuoja.

3. Komisija patvirtina numatytas priemones, jeigu jos atitinka Komiteto nuomonę.

4. Kai numatytos priemonės neatitinka Komiteto nuomonės arba nuomonė nepareiškiama, Komisija nedelsdama pateikia Tarybai pasiūlymą dėl priemonių, kurių turi būti imtasi.

Taryba sprendžia kvalifikuotąja balsų dauguma.

Jeigu Taryba per 15 dienų nuo tos dienos, kai klausimas buvo jai perduotas, nepriima jokie sprendimo, pasiūlytas priemones patvirtina Komisija, išskyrus tą atvejį, kai Taryba būna prieš tas priemones paprasta balsų dauguma.“

¹⁴ Tos pačios direktyvos 18 straipsnis numato:

„1. Kai turi būti laikomasi šiame straipsnyje nurodytos tvarkos, pirmininkas savo iniciatyva arba valstybės narės prašymu nedelsdamas klausimą perduoda Veterinarijos nuolatiniam komitetui (toliau vadinamam Komitetu), įsteigtu Sprendimu 68/361/EEB.

2. Komisijos atstovas pateikia Komitetui priemonių, kurių turi būti imtasi, projektą. Komitetas savo nuomonę dėl projekto pareiškia per tokį laiką, kurį nustato pirmininkas, atsižvelgdamas į klausimo skubą. Nuomonė patvirtinama Sutarties 148 straipsnio 2 dalyje nustatyta balsų dauguma tuo atveju, kai Taryba turi priimti sprendimą, remdamasi Komisijos pasiūlymu. Valstybių narių atstovų Komitete balsai skaičiuojami taip, kaip nustatyta tame straipsnyje. Pirmininkas nebalsuoja.

3. Komisija patvirtina numatytas priemones, jeigu jos atitinka Komiteto nuomonę.

4. Kai numatytos priemonės neatitinka Komiteto nuomonės arba nuomonė nepareiškiama, Komisija nedelsdama pateikia Tarybai pasiūlymą dėl priemonių, kurių turi būti imtasi.

Taryba sprendžia kvalifikuotąją balsų daugumą.

Jeigu Taryba per tris mėnesius nuo tos dienos, kai klausimas buvo jai perduotas, nepriima jokie sprendimo, pasiūlytas priemones patvirtina ir nedelsiant jas įgyvendina Komisija, išskyrus tą atvejį, kai Taryba būna prieš tas priemones paprasta balsų dauguma.“ (Pataisytas vertimas)

Ginčijami nacionalinės teisės aktai

- 15 1998 m. gruodžio 15 d. Švedijos maisto produktų administracijos (*Livsmedelsverket*) nutarimo dėl gyvūninės kilmės maisto produktų veterinarinių patikrinimų Bendrijos vidaus prekyboje (SFS Nr. 39, 1998) 8 straipsnis numato, kad importuotojas ar jo

atstovas privalo ne vėliau kaip per 24 valandas prieš numatytą tam tikrus produktų įvežimą pranešti apie šiuos produktus pirmojo prekės gavėjo vietos kompetentingoms patikrinimo institucijoms.

16 Nagrinėjami produktai išvardyti šio nutarimo 3 priede:

- „termiškai neapdorotas pienas ir tokio pieno produktai (įskaitant pozityvią reakciją į fosfatazės testą),
- tiesioginiam vartojimui skirti vištų kiaušiniai (A ir B klasės),
- visų rūšių gyvūnų šviežia mėsa (įskaitant ir šaldytą mėsa),
- mėsos gaminiai (įskaitant, pavyzdžiui, produktą, kuris nebuvo termiškai apdorotas),
- malta mėsa,
- bet koks kitas produktas, galintis pakenkti sveikatai ir kurio atžvilgiu nacionalinė maisto produktų tarnyba dėl to yra numaciusi išankstinio pranešimo pareigą jį registruojant.“

- 17 Akivaizdu, kad šie produktai patenka į Direktyvos 89/662 taikymo sritį tiesiogiai arba maltos mėsos ir mėsos gaminių atveju – pagal 1994 m. gruodžio 14 d. Tarybos direktyvos 94/65/EB, nustatančios maltos mėsos bei mėsos gaminių gamybos ir pateikimo į rinką reikalavimus (OL L 368, p. 10), 10 straipsnyje daromą nuorodą.
- 18 1998 m. gruodžio 15 d. nutarimo 8 straipsnyje nurodyta „pirmojo gavėjo“ sąvoka yra apibrėžta to paties nutarimo 2 straipsnyje kaip asmens, kuris Švedijoje pirmasis gauna maisto produktus ir juos apdoroja jų gavimo vietoje. Jei prekių siunta yra padalijama vežimo metu, kiekvienas siuntos dalies gavėjas yra laikomas pirmuoju gavėju.

Ikiteisminė procedūra

- 19 Gavusi skundą Komisija, manydama, kad minėti Švedijos teisės aktai neatitinka Direktyvos 89/662 5 straipsnio reikalavimų, 1999 m. liepos 9 d. laišku nusiuntė Švedijos Karalystei oficialų pranešimą, nurodydama per du mėnesius nuo jo gavimo pateikti savo pastabas.
- 20 Kadangi šiuo atžvilgiu Švedijos vyriausybės pateiktas atsakymas Komisijos netenkino, 2001 m. gruodžio 21 d. ši priėmė pagrįstą nuomonę, nurodydama šiai valstybei narei per du mėnesius nuo gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

- 21 Švedijos vyriausybei atsakius į pagrįstą nuomonę 2002 m. vasario 26 d. laišku, kuriame ji pakartojo ankstesnius argumentus, Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.
- 22 2003 m. liepos 23 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Suomijos Respublikai buvo leista įstoti į bylą Švedijos pusėje.

Dėl ieškinio

- 23 Komisija kaltina Švedijos Karalystę, kad nustatydamą ir palikdamą galioti tvarką, kuri tam tikrų gyvūninės kilmės maisto produktų iš kitų valstybių narių atžvilgiu numato, kad, pirma, importuotojai turi iš anksto pranešti apie juos bei, antra, importuojant šiuos produktus turi būti atliekami sveikatos patikrinimai, Švedijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 89/662 5 straipsnį.

Dėl ieškinio dalyko

- 24 Duplike Komisija nurodė, kad ji atsisako kaltinimo dėl sveikatos patikrinimų atliekamų importuojant nagrinėjamus produktus.
- 25 Tokiomis aplinkybėmis nagrinėtinas vien Komisijos kaltinimo pagrindumas dėl importuotojams privalomo išankstinio pranešimo apie ginčijamuose Švedijos teisės aktuose reglamentuojamus produktus tvarkos.

Dél esmės

Šalių argumentai

- 26 Grįsdama ieškinį Komisija pabrėžia, kad Direktyvos 89/662 5 straipsnis yra nuo šioje direktyvoje įtvirtinto principo, pagal kurį veterinariniai patikrinimai atliekami išsiuntimo vietos valstybėje, nukrypstanti nuostata.
- 27 Vadinas, šis straipsnis, kaip išimtis, palyginti su esminiu šios direktyvos tikslu sumažinti tikrinimo formalumus prekės paskirties vietoje, turi būti aiškinamas siaurai.
- 28 Be to, šis 5 straipsnis taikytinas tik veterinariniams patikrinimams, kurie „atsitiktinės atrankos būdu“ atliekami „prekių paskirties vietose“, tos pačios nuostatos 3 dalis taikytina tik tokių produktų „subjektams, gavusiems produktų iš kitos valstybės narės arba visiškai išsidalijusiems jų siuntą“.
- 29 To paties 5 straipsnio 3 dalies c punkte nurodoma, kad pareiga pranešti apie nagrinėjamų produktų atvežimą taikoma vien „tam, kad būtų atlikti patikrinimai“, nurodyti šio straipsnio 1 dalyje, atsitiktinės atrankos būdu ir nediskriminuojant.
- 30 Vadinas, viena vertus, ginčijama nacionalinė nuostata taikytina „importuotojams“, todėl turėtų būti laikoma, kad ji gali prilygti pagal Direktyvą 89/662 draudžiamiems patikrinimams prie sienų.

- 31 Kita vertus, produktų įvežimo vietoje Švedijos teritorijoje atliekami patikrinimai yra diskriminaciniai, nes pagal apibrėžimą jie susiję tik su importuotomis prekėmis.
- 32 Komisija priduria, kad Švedijos vyriausybės pozicija prieštarauja Direktyvos 89/662 tikslui ir veiksmingumui, nes išsiuntimo valstybėje narėje atliekami patikrinimai nėra pripažįstami arba laikomi nepatikimais, o pranešimo pareiga sistemingai taikoma visiems atitinkamų produktų importuotojams.
- 33 Į šios vyriausybės argumentą, jog ji nustatė, kad tam tikros išsiuntimo valstybės narės neįvykdė įsipareigojimų patikrinimų atžvilgiu dėl salmonelių buvimo gyvūninės kilmės maisto produktuose, todėl visuomenės sveikatai veiksmingai apsaugoti nepakanka paprastų galutinės produktų paskirties vietoje atsitikinės atrankos būdu atliekamų patikrinimų, Komisija atsako, kad patikrinimas dėl salmonelių maisto produktuose yra reglamentuojamas specialiuose teisės aktuose ir bet kuriuo atveju valstybė narė negali pateisinti įsipareigojimų pagal Bendrijos teisę neįvykdymo tuo, kad kitos valstybės narės taip pat nesilaiko įsipareigojimų.
- 34 Be kita ko, Direktyva 89/662 pati suteikia kiekvienai valstybei narei galimybę imtis atitinkamų priemonių, jei imant mėginius nustatomas Bendrijos taisyklių pažeidimas. Konkrečiai kalbant, šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalis nustato tokią procedūrą. Be to, 9 straipsnio 1 dalis leidžia patvirtinti būtinas priemones, jeigu nustatomas pavojus žmogaus sveikatai.
- 35 Švedijos vyriausybė, palaikoma Suomijos vyriausybės, ginčija Komisijos argumentus.

- 36 Pirma, minėto 1998 m. gruodžio 15 d. nutarimo 8 straipsnyje nurodytas reikalavimas iš anksto pranešti apie tam tikrus išvardytus produktus buvo numatytas siekiant veiksmingo Direktyvoje 89/662 aiškiai numatytų paskirties valstybėje narėje atsitiktinės atrankos būdu atliekamų patikrinimų organizavimo, garantuojant galimybę patikrinti produktus bei suteikiant kompetentingoms institucijoms galimybę suplanuoti stebėjimą. Iš tiesų, kadangi sunku nustatyti nagrinėjamų produktų buvimo vietą, be to jie labai greitai patenka vartotojui, nėra lengva atlikti patikrinimą galutinėje paskirties vietoje.
- 37 Antra, toks įsipareigojimas visiškai nereiškia, kad kompetentinga nacionalinė institucija gali kontroliuoti kiekvieną prekių siuntą, patenkančią į Švedijos teritoriją.
- 38 Be to, Komisijos ginčijami teisės aktai nebūtinai taikytini importuotojui; jie taikytini ir subjektui, kuriam, pirma, maisto produktai tiekiami ir apdorojami tinkamose patalpose (pavyzdžiui, perdirbimo pramonė arba didmeninė prekyba, šaldymo įrenginys arba maisto saugykla).
- 39 Be to, šiais teisės aktais siekiama suteikti kompetentingai nacionalinei institucijai galimybę atlikti patikrinimus, jei pagrįstai įtariama, kad ankstesnėje stadijoje nebuvo laikytasi Bendrijos teisės aktų. Konstatavus išsiuntimo valstybių numatytų įsipareigojimų dėl salmonelių gyvūninės kilmės maisto produktuose nesilaikymą, galutinėje paskirties vietoje atsitiktinės atrankos būdu atliekamų patikrinimų nepakanka, kad būtų apsaugota visuomenės sveikata. Iš tiesų ne visos valstybės narės pasiekė vienodą apsaugos lygį šioje srityje, todėl užkratų Švedijoje atsiranda beveik vien dėl produktų iš „užsienio“.

- 40 Apskritai kalbant, Komisijos ieškinyje nurodyta nacionalinė priemonė nesukėlė prekybos kliūčių, nes nuo 1997 metų mėsos importas iš kitų valstybių narių tik išaugo.
- 41 Galiausiai ginčijami Švedijos teisės aktai atitinka Direktyvos 89/662 5 straipsnio 3 dalies c punktą, leidžiantį valstybėms narėms nustatyti pranešimo apie iš kitų valstybių narių įvežamus produktus procedūrą ir šiuo požiūriu paliekantį joms tam tikrą diskreciją. Konkrečiau kalbant, direktyvoje nepateikiamas 5 straipsnio 1 dalies a punkte minimos paskirties vietos apibrėžimas. Be to, Bendrijos teisės aktų leidėjas nenurodė nei pranešimo momento, nei jo dažnumo. Taip pat ši direktyva neapibrėžia, ką reikėtų laikyti „subjektais“.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 42 Norint įvertinti Komisijos ieškinio, apibūdinto šio sprendimo 25 punkte, pagrįstumą, visų pirma pažymėtina, kad, kaip išplaukia iš Direktyvos 89/662 pavadinimo ir pirmos konstatuojamosios dalies, ji yra viena iš priemonių, skirtų sukurti vidaus rinką.
- 43 Kad būtų užtikrintas laisvas žemės ūkio produktų judėjimas, kuris pagal šios direktyvos antrą konstatuojamąją dalį yra „bendro rinkų organizavimo esminė ypatybė“, direktyva siekiama „veterinarinių kliūčių Bendrijos vidaus prekybai minėtais produktais“ panaikinimo.

- 44 Atsižvelgiant į galutinį tikslą, kuris pagal Direktyvos 89/662 ketvirtą konstatuojamąją dalį yra užtikrinti, kad veterinariniai patikrinimai būtų atliekami tiksliai išsiuntimo vietoje, šia direktyva siekiama, kaip išplaukia iš penktos konstatuojamosios dalies, kad „ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas (prekių) patikrinimams, atliekamiems išsiuntimo vietoje“; o pagal jos šestą konstatuojamąją dalį priėmus tokį sprendimą, kad veterinariniai patikrinimai prie Bendrijos vidaus sienų bus sustabdyti, šis sprendimas reikštų didesnę pasitikėjimą išsiuntimo valstybėje atliekamais veterinariniais patikrinimais.
- 45 Be to, Direktyvos 89/662 1 straipsnis numato, kad ją reglamentuojami gyvūninės kilmės produktų veterinariniai patikrinimai nebebūtų atliekami pasienyje. Be kita ko, šioje direktyvoje pabrėžiamas esminis skirtumas tarp patikrinimų išsiuntimo ir patikrinimų paskirties vietoje bei tai, kad iš principo paskirties valstybėje veterinariniai patikrinimai galėtų būti atliekami paskirties vietoje atsitiktinės atrankos būdu.
- 46 Šiuo atžvilgiu ši direktyva, pateikianti platų „veterinarinių patikrinimų“ apibrėžimą, apimančią bet kokią nagrinėjamų produktų fizinį tikrinimą ir (arba) administracinį formalumą, pagal kurį tiesioginiu arba netiesioginiu būdu užtikrinama gyvūnų ir žmonių sveikatos apsauga, 3–4 straipsniuose išsamiai reglamentuoja patikrinimus, atliekamus išsiuntimo vietoje.
- 47 Dėl patikrinimų, atliekamų paskirties vietoje, tos pačios direktyvos 5 straipsnis numato, kad kompetentinga institucija gali atlikti produktų veterinarinius patikrinimus vietoje, siekdama įsitikinti, kad laikomasi 3 straipsnyje nurodytų reikalavimų, su sąlyga, jog patikrinimai atliekami prekės paskirties vietoje tik atsitiktinės atrankos būdu ir yra nediskriminaciniai. Tuo atveju, kai tranzito valstybės narės ar paskirties valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos turi informacijos, leidžiančios įtarti esant pažeidimų, tikrinimus galima atlikti ir vežant prekes jos teritorija, išskyrus bet kokią tikrinimą prie sienos. Direktyvos 89/662 5 straipsnio 4 dalis nurodo, jog taisyklės šiam straipsniui įgyvendinti priimamos remiantis 18 straipsnyje numatyta tvarka.

- 48 Be to, tos pačios direktyvos 7 ir 8 straipsniai nustato procedūrą, kuria turi vadovautis paskirties valstybė narė tuo atveju, jei atlikdama patikrinimą siuntos pristatymo vietoje arba jos vežimo metu nustato, kad gyvūninės kilmės produktas gali labai pakenkti visuomenės sveikatos apsaugos tikslui. Konkrečiai kalbant, šios nuostatos įpareigoja paskirties valstybės narės kompetentingas institucijas nedelsiant susisiekti su išsiuntimo valstybės narės kompetentingomis institucijomis. Prireikus Komisija gali imtis atitinkamos priemonės, kurios reikia bendram valstybių narių sutarimui pasiekti ir kuri turi būti patvirtinta arba pakeista pagal Bendrijos procedūrą, numatytą Direktyvos 89/662 17 straipsnyje. Taisyklės 7 ir 8 straipsniams įgyvendinti priimanamos remiantis tos pačios direktyvos 18 straipsnyje numatyta tvarka.
- 49 Galiausiai pagal šios direktyvos 9 straipsnį galbūt netinkamos skubiai dėl rimto pavojaus valstybės narės priimtose laikinosios apsaugos priemonės pakeičiamos Bendrijos apsaugos tvarka, kurios pagrindai nustatomi šiame straipsnyje ir kurios įgyvendinimo taisyklės taip pat priimanamos 18 straipsnyje numatyta tvarka.
- 50 Vadinasi, kaip akivaizdžiai matyti iš šio sprendimo 42–49 punktų, ginčijami Švedijos teisės aktai laikytini neatitinkantys Direktyvos 89/662 reikalavimų.
- 51 Iš tiesų šia direktyva nustatyta suderinta veterinarinių patikrinimų tvarka, pagrįsta detaliu prekės patikrinimu išsiuntimo valstybėje narėje, iš principo yra skirta pakeisti patikrinimus paskirties valstybėje narėje ir suteikti galimybę laisvam aptariamų produktų judėjimui panašiomis kaip vidaus rinkos sąlygomis. Šiuo požiūriu motyvai dėl būtinybės apsaugoti sveikatą nepateisina vienašališkai valstybės narės vežėjams nustatytų papildomų specialių suvaržymų, kokia yra nagrinėjamuose Švedijos teisės aktuose nustatyta tvarka, pagal kurią importuotojai turi iš anksto pranešti apie tam tikrus gyvūninės kilmės maisto produktus iš kitų valstybių narių kertant sieną.

- 52 Kadangi ši direktyva siekia išsamiai reglamentuoti prekių išsiuntimo vietoje atliekamų veterinarinius patikrinimus, siekiant kuo labiau apriboti tokius patikrinimus, kurie gali būti atliekami paskirties vietoje, o labiausiai panaikinti juos prie Bendrijos vidaus sienų, kad laipsniškai būtų galima sukurti vidaus rinką, ši direktyva turi būti suprantama kaip aiškiai ir tiksliai nustatanti valstybių narių įgaliojimus atliekant sveikatos patikrinimus, kurie dar gali būti atlikti paskirties vietoje.
- 53 Šiomis aplinkybėmis Direktyvos 89/662 5 straipsnis, priešingai nei teigia Švedijos vyriausybė, neleidžia tokių nacionalinės teisės aktų, kokie Komisijos ginčijami šioje byloje.
- 54 Todėl apskritai šis 5 straipsnis, kaip pagrindinio Direktyvos 89/662 tikslo mažinti patikrinimus ir formalumus gyvūninės kilmės produktų paskirties vietoje išimtis, aiškinamas siaurai.
- 55 Konkrečiau tariant, šia nuostata, kaip išplaukia iš jos formuluotės, siekiama vien „atsitiktinės atrankos būdu“ atliekamų nediskriminacinių veterinarinių patikrinimų „prekių paskirties vietose“, kuriais siekiama „įsitikinti, kad laikomasi reikalavimų, nurodytų 3 straipsnyje“.
- 56 Be to, jo 3 dalis taikoma tik „subjektams, gavusiems produktų iš kitos valstybės narės arba visiškai išsidalijusiems jų siuntą“, o pagal tos pačios dalies c punktą šie subjektai, „kompetentingai institucijai paprašius, privalo pranešti apie produktų atvežimą iš kitos valstybės narės tam, kad būtų atlikti patikrinimai“, kaip aprašyta ankstesniuose šio sprendimo punktuose.

- 57 Kita vertus, Komisijos ginčijami nacionalinės teisės aktai visų pirma aiškiai taikytini „importuotojams“, t. y. sąvoka, neapimanti Direktyvos 89/662 5 straipsnio 3 dalies pirmame sakinyje nurodytos sąvokos ir kuri reiškia ne tik tai, kad vien iš užsienio, išskyrus Švediją, įvežamiems produktams taikytinas šis ginčijamas formalumas, bet taip pat ir tai, kad ji yra tokio pobūdžio, jog dėl jos gali būti atliekami patikrinimai kertant sieną, kas šia direktyva yra draudžiama. Bet kuriuo atveju ginčijamų Švedijos teisės aktų tekstas visiškai neužtikrina, kad patikrinimai būtų atliekami pačioje prekės paskirties vietoje, kaip to reikalauja Direktyvos 89/662 5 straipsnis, be to, Švedijos vyriausybė nurodė praktinius sunkumus, tariamai susijusius su patikrinimu galutinėje paskirties vietoje.
- 58 Taip pat šiais teisės aktais nustatyta išankstinio pranešimo pareiga yra bendro pobūdžio ir neapima tik patikrinimų, kurie viršija paprastus atsitiktinės atrankos būdu atliekamus patikrinimus, kokie yra leidžiami pagal 5 straipsnį.
- 59 Galiausiai šie teisės aktai neatitinka griežtų Direktyvos 89/662 5 straipsnio 3 dalies c punkte išvardytų sąlygų, kurios aiškiai rodo, kad pareiga pranešti apie produktus, atvežtus iš kitų valstybių narių, neturi būti nuolatinė, ji vykdoma tik kompetentingai institucijai šiuo atžvilgiu specialiai paprašius tuo atveju, kai ši priemonė būtina tam, kad būtų tinkamai atlikti patikrinimai, numatyti to paties straipsnio 1 dalyje.
- 60 Šiomis sąlygomis Komisijos ginčijami Švedijos teisės aktai negali būti laikomi atitinkantys Direktyvos 89/662 5 straipsnio reikalavimus.

- 61 Būtina pridurti, kad šie teisės aktai yra tokie, jog gali kilti rimtas dvigubo patikrinimo, papildomai atliekamo produktus įvežant į nacionalinę teritoriją, pavojus ir taip būtų pademonstruotas akivaizdus nepasitikėjimas išsiuntimo vietoje atliktų patikrinimų tinkamu pobūdžiu.
- 62 Konkrečiai kalbant, Švedijos vyriausybės paaiškinimai dėl Komisijos ginčijamos vidaus nuostatos buvimo priežasties, t. y. užtikrinti sveikatos patikrinimų veiksmingumą, kad būtų sukliudyta tam, jog salmonelėmis užkrėsti maisto produktai patektų į Švediją, prieštarauja direktyvos tikslui, t. y. skatinti laisvą žemės ūkio produktų judėjimą, ypatingą dėmesį skiriant patikrinimams, atliekamiems išsiuntimo vietos valstybėje narėje
- 63 Šis Direktyvos 89/662 tikslas negalėtų būti pasiektas, o direktyva nebūtų veiksminga, jei valstybės narės galėtų viršyti joje numatytas ribas, todėl palikimas galioti arba kitokių nei aiškiai numatytos nacionalinių priemonių priėmimas turi būti laikomi nesuderinami su šios direktyvos tikslu.
- 64 Be kita ko, pirma, pati Direktyva 89/662 7, 8 ir 9 straipsnių nuostatose leidžia paskirties valstybėms narėms didelio pavojaus, būtent visuomenės sveikatos atveju, imtis priemonių, tačiau kartu su jomis nustatomos procedūrinės garantijos Bendrijos lygmeniu, kurios turi būti laikinojo pobūdžio, galiojančios, kol bus priimtos Bendrijos priemonės.
- 65 Antra, kaip pažymėjo generalinis advokatas išvados 14, 77 ir 78 punktuose, Švedijos Karalystei, kaip ir Suomijos Respublikai, įstojant į Europos Sąjungą buvo numatytos tam tikros papildomos garantijos dėl salmonelių, tiekiant joms skirtus tam tikrus gyvulių ir gyvūninės kilmės produktus.

- 66 Bet kuriuo atveju pagal nusistovėjusią teismo praktiką valstybė narė negali remtis galimu kitos valstybės narės Bendrijos teisės pažeidimu, kad pateisintų savo pačios įsipareigojimų neįvykdymą. Todėl jokių atveju valstybė narė negali vienašališkai pati imtis padėti taisančių ar gynybos priemonių, skirtų užkirsti kelią tokiam pažeidimui, o privalo veikti pagal Sutartyje numatytas procedūras ir teismines gynybos priemones (šiuo klausimu, *inter alia*, žr. 1979 m. rugsėjo 25 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, 232/78, Rink. p. 2729, 9 punktą; 1984 m. vasario 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, 325/82, Rink. p. 777, 11 punktą; 1991 m. liepos 9 d. Sprendimo *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*, C-146/89, Rink. p. I-3533, 47 punktą ir 1996 m. gegužės 23 d. Sprendimo *Hedley Lomas*, C-5/94, Rink. p. I-2553, 20 punktą).
- 67 Be to, Švedijos vyriausybės argumentas, kad ginčijama nacionalinė priemonė nepaveikė mėsos importo iš kitų valstybių narių, yra atmestinas atsižvelgiant į Teisingumo Teismo praktiką, iš kurios išplaukia, kad Bendrijos teisės normos nustatytos pareigos nesilaikymas savaime yra įsipareigojimų neįvykdymas, o vertinimas, kad toks nesilaikymas nesukėlė neigiamų pasekmių, nėra svarbus (žr. 2003 m. birželio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-233/00, Rink. p. I-6625, 62 punktą).
- 68 Atsižvelgiant į visa tai, kas buvo pasakyta, Komisijos pareikštas ieškinys yra pagrįstas.
- 69 Todėl konstatuotina, kad palikdama galioti privalomą išankstinio pranešimo tvarką, taikomą tam tikrų gyvūninės kilmės maisto produktų importui iš kitų valstybių narių, Švedijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 89/662 5 straipsnį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 70 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Švedijos Karalystė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti. Remiantis Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalies pirmąja pastraipa, į bylą įstojusi Suomijos Respublika padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Palikdama galioti privalomą išankstinio pranešimo tvarką, taikomą tam tikrų gyvūninės kilmės maisto produktų importui iš kitų valstybių narių, Švedijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 1989 m. gruodžio 11 d. Tarybos direktyvos 89/662/EEB dėl veterinarinių patikrinimų, taikomų Bendrijos vidaus prekyboje, siekiant sukurti vidaus rinką 5 straipsnį.**
- 2. Priteisti iš Švedijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.**
- 3. Suomijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.